

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ

સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૩૩૯૫/૧૯૮૧

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કુંદન સિંહ

=====

૧. શું સ્થાનિક અખબારોના રીપોર્ટર્સને ચુકાદો જોવાની મંજૂરી છે?	હા
૨. રીપોર્ટરને મોકલવામાં આવે કે નહીં?	હા
૩. શું ન્યાયમૂર્તિઓ ચુકાદાની આખરી નકલ જોવા માંગે છે?	ના
૪. શું આ કેસમાં ભારતીય બંધારણ અથવા તે હેઠળ કરવામાં આવેલ કોઈ હુકમના અર્થઘટન અંગે કાયદાનો કોઈ નોંધપાત્ર પ્રશ્ન સમાયેલ છે?	ના
૫. શું સિવિલ જજને પરિપત્રિત કરવામાં આવે કે કેમ?	ના

=====

સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા

વિરુદ્ધ

ન્યૂ માલેક્યોક સ્પિનિંગ એન્ડ વીવિંગ મિલ્સ કંપની લિમિટેડ, રદબાતલ (સ્ટ્રક્
ઓફ)

=====

ઉપસ્થિતિ:

૧. સ્પેશિયલ સિવિલ અપ્લિકેશન નં. ૩૩૯૫/૧૯૮૧

અરજદાર તરફે શ્રી આર.એમ. દેસાઈ

સામાવાળા નં. ૧ તરફે રદ થયેલ (ડિલીટેડ)

સામાવાળા નં. ૨ તરફે શ્રી બી.આર. ગુપ્તા

સામાવાળા નં. ૪ તરફે નોટિસની બજવણી થયેલ

=====

કોરમ : માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી કુંદન સિંહ

ચુકાદાની તારીખ: ૨૫/૦૮/૧૯૯૯

સી.એ.વી. ચુકાદો

૧. આ પિટિશન મારફતે, અરજદાર બેંકે કલેઈમ અપ્લિકેશન નં. ૪૫૫/૧૯૭૭ માં આસિસ્ટન્ટ કમિશનર ઓફ પેમેન્ટ્સ, ઉદ્યોગ મંત્રાલય, અમદાવાદના તારીખ ૧૦.૧૦.૭૩ ના હુકમને તેમજ સદર હુકમની પુષ્ટિ કરીને અપીલ નં. ૫૩/૧૯૭૮ ને ફગાવી દેતા જજ, કોર્ટ નં. ૧૨, સિટી સિવિલ કોર્ટ, અમદાવાદના તારીખ ૧૮મી ઓગસ્ટ, ૧૯૮૦ ના હુકમને રદબાતલ કરવા માટે અને સામાવાળા નં. ૩, તેમના એજન્ટો, નોકરો અને તાબેદારોને અરજદાર સિવાય અન્ય કોઈપણ વ્યક્તિને કોઈપણ રકમ ચૂકવવાથી રોકતો મનાઈહુકમના સ્વરૂપનો નિર્દેશ આપવા માટે અરજ કરી છે.

૨. સામાવાળા નં. ૧ કંપનીને કેન્દ્ર સરકારના તારીખ ૧૪.૨.૬૯ ના જાહેરનામા દ્વારા માંદુ ઔદ્યોગિક એકમ (સિક અન્ડરટેકિંગ) જાહેર કરવામાં આવી હતી અને સામાવાળા નં. ૨ ને કંપનીના સંચાલન માટે અધિકૃત નિયંત્રક (ઓથોરાઈઝ્ડ કંટ્રોલર) તરીકે નિયુક્ત કરવામાં આવ્યા હતા. અરજદાર તેમજ અન્ય વ્યક્તિઓના દાવાનો નિર્ણય કરવા માટે આસિસ્ટન્ટ કમિશનર ઓફ પેમેન્ટ્સની નિમણૂક કરવામાં આવી હતી. અરજદારે રૂ. ૯૯,૯૭,૯૪૪.૩૨ પૈસા ની વસૂલાત માટે નિયત અપ્લિકેશન સાથે પોતાનો દાવો રજૂ કર્યો હતો. અરજદારનો દાવો પિટિશનના પૃષ્ઠ નં. ૪૪ અને ૪૫ પરના કોષ્ટકમાં દર્શાવેલ છે. વર્ગીકરણ (કેટેગરાઈઝેશન) માટે દસ્તાવેજો સાથે કલેઈમ અપ્લિકેશન અને હિસાબોના સ્ટેટમેન્ટ પર વિચારણા કરવામાં આવી હતી અને રૂ. ૫૧,૫૫,૮૯૪.૮૧ પૈસા ની રકમ કેટેગરી નં. ૧(એ) માં સ્વીકારવામાં આવી હતી જ્યારે રૂ. ૨૪,૮૬,૧૦૯.૯૩ ની રકમ કેટેગરી નં. ૪ માં ગણવામાં આવી

હતી અને બાકીની રૂ. ૨૩,૫૫,૯૩૯.૫૮ પૈસા ની રકમ વર્ગીકરણના હેતુ માટે ધ્યાનમાં લેવામાં આવી ન હતી અને તે મુજબ આ રકમ માલિક પાસેથી લેણી બાકી રહી હતી. એવો ઉદ્દેશ કરવામાં આવ્યો હતો કે તમામ ખાતાઓ ચાલુ ખાતાઓ (રનિંગ એકાઉન્ટ્સ) હતા અને અધિકૃત નિયંત્રકે વર્ષ ૧૯૬૯ માં સંચાલન સંભાળ્યા પછી, સદર ખાતાઓ ચાલુ રાખવામાં આવ્યા હતા અને અધિકૃત નિયંત્રકે સામાવાળા કંપનીને આપવામાં આવતી તમામ સુવિધાઓનો લાભ મેળવવાનું ચાલુ રાખ્યું હતું અને ઉપરોક્ત ખાતાકીય સુવિધાઓમાંથી ઉદ્ભવતો લાભ પ્રાપ્ત કર્યો હતો. એનેક્સર "એ" માં આપવામાં આવેલા હિસાબી આંકડાઓ સંબંધિત પક્ષકારો વચ્ચે કોઈ વિવાદ ન હતો અને વ્યાજના દર અંગે પણ કોઈ વિવાદ ન હતો અને પક્ષકારોએ મુકદ્દમામાં આંક ૧૬ અને ૧૭ પર રહેલી તારીખોએ રજૂ કરાયેલા સ્ટેટમેન્ટ્સમાંના આંકડાઓની ચોકસાઈને પડકારતી ન હોય તેવી પુરસિસ આપી હતી. રજૂ કરવામાં આવેલા વિવિધ દસ્તાવેજો દર્શાવતા હતા કે અધિકૃત નિયંત્રકે બેંકની તરફેણમાં વિવિધ દસ્તાવેજો કરી આપ્યા હતા. પ્રથમ દસ્તાવેજ તારીખ ૧૭.૩.૬૯ નો હતો જેમાં દર્શાવવામાં આવ્યું હતું કે બેંકે ઇન્ડસ્ટ્રીઝ (ડેવલપમેન્ટ એન્ડ રેગ્યુલેશન) એક્ટ, ૧૯૫૧ ની કલમ ૧૮-એ દ્વારા આપવામાં આવેલી સત્તાઓની રૂએ સ્થાવર અસ્કયામતો, તૈયાર માલ, પ્રક્રિયા હેઠળનો માલસામાન (સ્ટોક ઇન પ્રોસેસ), કાચો માલ વગેરેનો કબજો લીધો છે, કેન્દ્ર સરકારે તારીખ ૧૪.૨.૬૯ ના હુકમ દ્વારા જામીનદારને મિલ કંપનીના અધિકૃત નિયંત્રક તરીકે નિયુક્ત કર્યા છે. નિયંત્રક દ્વારા તારીખ ૧૪.૨.૬૯ ના રોજ બાકી રહેતી રકમ માટે અને ભવિષ્યના

વ્યવહારો માટે ગેરંટી ડીડ (જામીનગીરી દસ્તાવેજ) પણ કરી આપવામાં આવ્યો હતો. આ દસ્તાવેજના આધારે એવી રજૂઆત કરવામાં આવી હતી કે અધિકૃત નિયંત્રકે તારીખ ૧૪.૩.૬૯ ના રોજની સિલકને ધ્યાનમાં લીધા વિના તારીખ ૩૧.૩.૭૪ ના રોજ જે કંઈ બાકી હતું તે ચૂકવવાની બાંહેધરી લીધી છે. તારીખ ૧૭.૩.૬૯ નો દસ્તાવેજ દર્શાવે છે કે જામીનદારની વિનંતી પર, અરજદાર બેંકે સ્થાવર અસ્કયામતો, તૈયાર માલ, પ્રક્રિયા હેઠળનો માલસામાન વગેરેનો કબજો મુક્ત કર્યો હતો અને જામીનદારે તમામ અથવા કોઈપણ કેશ ક્રેડિટ ખાતાઓ હેઠળ માગણી કર્યેથી લેણી નીકળતી અથવા ત્યારબાદ લેણી નીકળી શકે તેવી રકમ ચૂકવવા માટે અરજદાર બેંકની તરફેણમાં એક બાંહેધરીપત્ર (અન્ડરટેકિંગ) કરી આપ્યું હતું. કંપનીના કપાસ, ચાર્ન અને કાપડના સ્ટોક, પ્રોસેસ હેઠળના સ્ટોક અને સ્ટોર્સના હાઇપોથીકેશન (ગીરો) ને આવરી લેતું રૂ. ૧૩,૫૦,૦૦૦/- માટેનું તારીખ ૧૧મી ઓક્ટોબર, ૧૯૬૭ નું કેશ ક્રેડિટ ફોર્મ (સ્પેશિયલ) હતું. મિલ કંપનીના અધિકૃત નિયંત્રક તરીકે ગુજરાત સ્ટેટ ટેક્સટાઇલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ દ્વારા તારીખ ૧૭મી માર્ચ, ૧૯૬૯ નો એક પત્ર કરી આપવામાં આવ્યો હતો. ગુજરાત સ્ટેટ ટેક્સટાઇલ કોર્પોરેશન લિમિટેડ દ્વારા કરી આપવામાં આવેલ તારીખ ૧૮મી ઓક્ટોબર, ૧૯૬૯ નો પૂરક ગેરંટી દસ્તાવેજ (સપ્લીમેન્ટરી ડીડ ઓફ ગેરંટી), ગુજરાત સરકારના ઉદ્યોગ, ખાણ અને ઊર્જા વિભાગના સચિવ દ્વારા કરી આપવામાં આવેલ તારીખ ૮મી ડિસેમ્બર, ૧૯૬૯ નો ગેરંટી દસ્તાવેજ હતો. વ્યાજના દરમાં સુધારા સંબંધિત તારીખ ૨૫મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૭૦ નો પૂરક કરાર, દંડાત્મક વ્યાજના દર સંબંધિત

તારીખ ૪થી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૦ નો પૂરક કરાર અને સંબંધિત ફોર્મ નં. ૯૪ ની નકલ સાથે તારીખ ૨૧મી ડિસેમ્બર, ૧૯૭૦ નું મોડિફિકેશન ઓફ ચાર્જ (બોજામાં ફેરફાર) ની નોંધણીનું પ્રમાણપત્ર અને રજિસ્ટ્રાર ઓફ કંપનીઝ, ગુજરાત રાજ્ય દ્વારા જારી કરાયેલી રોકડ પહોંચ હતી. વ્યાજના દરમાં સુધારા સંબંધિત તારીખ ૨૬મી ફેબ્રુઆરી, ૧૯૭૩ નો એક પૂરક કરાર અને સંબંધિત ફોર્મ નં. ૧૪ હતા.

૩. આસિસ્ટન્ટ કમિશનરે વાસ્તવિક ચૂકવણી, સંચાલન હસ્તગત કર્યા પહેલાંના (પ્રી-ટેક ઓવર) અને સંચાલન હસ્તગત કર્યા પછીના (પોસ્ટ-ટેક ઓવર) સમયગાળા સંબંધિત વિભાજન કર્યું હતું. કમિશનર દ્વારા એવું માનવામાં આવ્યું હતું કે જે જવાબદારી ચૂકવવાની છે તે સંચાલન હસ્તગત કર્યા પછીના સમયગાળા સંબંધિત હોવી જોઈએ. તે સમયગાળો ૧૪.૨.૬૯ થી શરૂ થયો હતો અને ૩૧.૩.૭૪ ના રોજ સમાપ્ત થયો હતો. સદર અધિનિયમમાં એવું દર્શાવવા માટે કશું જ નથી કે સંચાલન હસ્તગત કર્યા પછીના સમયગાળા દરમિયાનની રકમો સંચાલન હસ્તગત કર્યા પહેલાંના સમયગાળાની લેણી રકમ પેટે હોઈ શકે અને સંચાલન હસ્તગત કર્યા પછીના સમયગાળા દરમિયાન જે જવાબદારીઓ ઉદ્ભવે છે તેને વળતરની રકમમાંથી ચૂકવવી જરૂરી છે અને તે જવાબદારી એવી છે કે જે ૧૪.૨.૬૯ પછી સમય સમય પર બેંકમાંથી રકમ ઉપાડીને ઊભી કરવામાં આવી હતી. એવું પણ ઠરાવવામાં આવ્યું હતું કે જો વિનિયોગ (એપ્રોપ્રિએશન) ને સદર અધિનિયમની કલમ ૨૦ હેઠળ નિર્ધારિત કર્યા મુજબ રિલીફ એક્ટની જોગવાઈઓ સાથે અસંગત ગણવામાં આવે, તો વિનિયોગ માન્ય

નથી અને સદર અધિનિયમની કલમ ૨૯ ની જોગવાઈઓ લાગુ પડશે અને આસિસ્ટન્ટ કમિશનરે એવો અભિપ્રાય અપનાવ્યો હતો કે સદર અધિનિયમ સંચાલન હસ્તગત કર્યા પછીના સમયગાળા દરમિયાન પ્રાપ્ત જમા રકમોમાંથી સંચાલન હસ્તગત કર્યા પહેલાંના સમયગાળાની લેણી રકમ પેટે કોઈપણ વિનિયોગ કરવાની પરવાનગી આપતો નથી. સંચાલન હસ્તગત કર્યા પહેલાંના સમયગાળા દરમિયાન ચલાવવામાં આવેલા અને સંચાલન હસ્તગત કર્યા પછીના સમયગાળા પછી પણ ચાલુ રાખવામાં આવેલા ખાતાઓમાં, સંચાલન હસ્તગત કર્યા પહેલાંના સમયગાળા દરમિયાનની બાકી રકમ માત્ર એટલા માટે સંચાલન હસ્તગત કર્યા પછીની જવાબદારી બની શકે નહીં કે ખાતાઓ અધિકૃત નિયંત્રક પાસેથી ગેરંટીવાળી લેણી રકમ વગેરે મેળવ્યા પછી ચાલુ રાખવામાં આવ્યા હતા. જો અધિકૃત નિયંત્રકે સંચાલન હસ્તગત કર્યા પહેલાંની લેણી રકમ ચૂકવવાની જવાબદારી માટેના દસ્તાવેજો કરી આપ્યા હોય તો પણ, તે દાવેદારના કેસને આગળ વધારતું નથી અને દાવેદાર સંચાલન હસ્તગત કર્યા પછીના સમયગાળા દરમિયાન થયેલી ચૂકવણીઓને સંચાલન હસ્તગત કર્યા પહેલાંના સમયગાળાની લેણી રકમ પેટે જમા કરવા માટે હકદાર રહેશે નહીં. તેમણે એવું પણ ઠરાવ્યું હતું કે દસ્તાવેજો કરી આપવાથી પોતાની મેળે જ બેંકની તરફેણમાં જવાબદારી ઊભી થશે નહીં. બેંક દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી હતી કે અધિકૃત નિયંત્રકે અરજદાર બેંકને તારીખ ૨૫મી સપ્ટેમ્બર, ૧૯૭૦ નો પત્ર લખ્યો હતો કે ગુજરાત સરકાર મિલ દ્વારા ચલાવવામાં આવતા વિવિધ ખાતાઓ માટે ગેરંટી આપવા સંમત થઈ છે. સદર દસ્તાવેજ ત્યારબાદ સરકાર દ્વારા કરી આપવામાં આવ્યો

હતો. તારીખ ૪.૧૨.૭૦ નો એક પત્ર મોકલવામાં આવ્યો હતો જેમાં અધિકૃત નિયંત્રક દ્વારા ઉદ્દેશ કરવામાં આવ્યો હતો કે બેંક સમગ્ર બાકી રકમ પર વાર્ષિક ૧૨% ના દરે દંડાત્મક વ્યાજ વસૂલ કરશે અને અધિકૃત નિયંત્રક તારીખ ૧૪.૨.૬૯ ના રોજ બાકી રહેતી રકમ દંડાત્મક વ્યાજ સાથે ચૂકવવા સંમત થયા હતા અને અધિકૃત નિયંત્રકે તારીખ ૨૬.૨.૧૯૭૩ ના પત્ર દ્વારા તે ચૂકવવાની જવાબદારી સ્વીકારી હતી.

આસિસ્ટન્ટ કમિશનરે એવું પણ ઠરાવ્યું હતું કે જો અધિકૃત નિયંત્રકે વર્તમાન અધિનિયમની યોજના હેઠળ બાકી રહેતી સમગ્ર રકમ ચૂકવવા માટે દસ્તાવેજો કરી આપ્યા હોય તો પણ અને જવાબદારીઓ જે રીતે ચૂકવવાની છે તેને ધ્યાનમાં લેતાં, સંચાલન હસ્તગત કર્યા પછીના સમયગાળા દરમિયાન થયેલી ચૂકવણી સંચાલન હસ્તગત કર્યા પહેલાંની લેણી રકમ પેટે વિનિયોગ કરી શકાય ન હોત અને તારીખ ૧૪.૨.૬૯ ના રોજ જે રકમ અણચૂકવાયેલી રહી હતી તે સદર અધિનિયમની કેટેગરી ૪ હેઠળ વસૂલ કરી શકાય અને સદર અધિનિયમની કેટેગરી નં. ૧ માં નહીં. જોકે પક્ષકારો અરજદાર બેંક દ્વારા આપવામાં આવેલા રકમના સ્ટેટમેન્ટ સાથે સંમત હતા અને તેઓએ પુરસિસ દાખલ કરી હતી, તેથી દાવામાં જણાવેલા દાવાના આંકડાઓ અંગે કોઈ વિવાદ ન હતો. આસિસ્ટન્ટ કમિશનરે અરજદારના દાવાને અલગ અલગ કેટેગરીઓમાં વિભાજિત કર્યો હતો, તારીખ ૧૪.૨.૬૯ ના રોજ લેણી નીકળતી રકમ, તારીખ ૧૪.૨.૬૯ થી

૩૧.૩.૭૪ સુધીના સમયગાળાની લેણી નીકળતી રકમ અને ત્યાર પછીના સમયગાળા માટેની રકમ.

૪. આસિસ્ટન્ટ કમિશનર ફોર પેમેન્ટે ઠરાવ્યું હતું કે બેંક વળતરની રકમમાંથી રૂ. ૨૫,૮૦,૫૬૧.૯૮ પૈસા વસૂલ કરવા માટે હકદાર હતી, પરંતુ એવો નિર્દેશ આપવામાં આવ્યો હતો કે તારીખ ૧.૪.૭૪ પછી ઉધારેલ રકમ અને તારીખ ૧.૪.૧૯૭૪ પછી વસૂલ થયેલી રકમ બદલ નેશનલ ટેક્સટાઇલ કોર્પોરેશન લિમિટેડને રૂ. ૨૫,૬૭,૮૫૧.૨૩ પૈસા ની રકમનું જમા (ક્રેડિટ) આપવામાં આવે. બેંક ચાર્જિસ પેટે રૂ. ૫૬,૧૪૪.૦૨ પૈસા અને તારીખ ૩૧.૩.૧૯૭૪ પહેલાંની લેણી રકમ પેટે તારીખ ૨૧.૯.૭૪ પછી ઉધારેલા મુદતવીતી વ્યાજ (ઓવરડ્યુ ઇન્ટરેસ્ટ) પેટે રૂ. ૩,૯૧૨.૭૬ પૈસા નો બેંકનો દાવો તથા વ્યાજ કેટેગરી ૨(બી) માં આવશે અને બેંક ચાર્જિસ પણ કેટેગરી નં. ૨(બી) માં આવે છે કારણ કે તે વેપાર અથવા ઉત્પાદન કામગીરીના હેતુ માટે મેળવેલ લોન કે ધિરાણ નથી. તેથી, આ બંને બાબતો ચૂકવી શકાતી નથી. તેમણે એવું ઠરાવતો હુકમ પસાર કર્યો હતો કે બેંક રૂ. ૨૫,૮૦,૫૬૧.૯૮ પૈસા ના એવોર્ડ માટે હકદાર હતી જેમાં એવો નિર્દેશ હતો કે નેશનલ ટેક્સટાઇલ કોર્પોરેશન (ગુજરાત) લિમિટેડ, અમદાવાદને રૂ. ૨૫,૬૭,૮૫૧.૦૩ પૈસા ની ક્રેડિટ આપવામાં આવે.

૫. અરજદારના વિદ્વાન વકીલે એવી દલીલ કરી હતી કે અરજદારે વર્ષ ૧૯૬૯ થી અને તારીખ ૧.૪.૭૪ પછી પણ અધિકૃત નિયંત્રકના બાંહેધરીપત્ર,

ગેરંટી અને આશ્વાસનો પર વિશાળ રકમનું રોકાણ કર્યું હતું. અરજદાર સમગ્ર રકમ મેળવવા માટે હકદાર છે અને ઉપરોક્ત રકમ કે જેના માટે તે કાયદેસર રીતે હકદાર છે તેની વસૂલાત માટે અરજદારને સિવિલ કોર્ટમાં વધુ મુકદ્દમાબાજીમાં ઘસડવો જોઈએ નહીં.

૬. મેં પક્ષકારો વતી કરવામાં આવેલી રજૂઆતો પર ગંભીર અને સાવચેતીપૂર્વક વિચારણા કરી છે. આ અદાલત દ્વારા નિર્ણય કરવાનો મુખ્ય પ્રશ્ન એ છે કે શું તારીખ ૧૪.૨.૬૯ ના રોજ સંચાલન હસ્તગત કર્યા પહેલાંના સમયગાળા માટેના જુદા જુદા ખાતાઓમાં બાકી રહેતી લેણી રકમ એ અધિકૃત નિયંત્રકની જવાબદારી હતી કે પછી ત્યાર પછીની જવાબદારીઓને વળતરની રકમ મંજૂર કરવાના હેતુ માટે સદર અધિનિયમની કલમ ૫ હેઠળ ગણી શકાય. આ હેતુ માટે આપણે લોન અને એડવાન્સિસ (ધરિલી રકમો) નો વાસ્તવિક અર્થ જોવો પડશે. એ.આઈ.આર. ૧૯૬૭ એસ.સી. ૧૧૧૮ માં નોંધાયેલા જીવનલાલ આચાર્ય વિરુદ્ધ રામેશ્વરલાલ અગ્રવાલા ના કેસમાં સર્વોચ્ચ અદાલત (એપેક્સ કોર્ટ) દ્વારા લોન અને એડવાન્સ લોનનું વર્ણન કરવામાં આવ્યું છે જેમાં એવું ઠરાવવામાં આવ્યું છે કે લોન એટલે વ્યાજે નાણાં ધીરનાર દ્વારા વ્યાજ પર કરવામાં આવેલ નાણાકીય કે વસ્તુ સ્વરૂપનું ધિરાણ (એડવાન્સ) અને તેમાં પાછલી જવાબદારી સંબંધિત વ્યાજ ધરાવતા બોન્ડ પરના વ્યવહારનો અને એવા વ્યવહારનો સમાવેશ થશે કે જે હકીકતમાં લોન છે. જ્યારે નવો દસ્તાવેજ કરીને લોનનું નવીનીકરણ કરવામાં આવે છે, ત્યારે એવું ઠરાવવામાં કોઈ મુશ્કેલી નથી કે નવીનીકરણના દસ્તાવેજ પર નવી લોન લઈને અગાઉની લોન ચૂકવી દેવામાં

આવી હતી. તેથી, વ્યવહારને પોતે જ એક નવી લોન તરીકે ગણી શકાય. "એડવાન્સ" શબ્દ ત્યાં ભાષાની સુવિધા માટે વપરાયો હોય તેવું જણાય છે, ખાસ કરીને એ દર્શાવવા માટે કે લોન સદર અધિનિયમના પ્રારંભ પછી કરવામાં આવી હોવી જોઈએ. તેનો એવો અર્થ નથી કે વાસ્તવમાં નાણાં કે કોઈપણ પ્રકારનું પ્રત્યક્ષ એડવાન્સ આપેલું હોવું જોઈએ. આમ, એપેક્સ કોર્ટ દ્વારા નિર્ધારિત કાયદાના સિદ્ધાંતને ધ્યાનમાં લેતાં, અરજદાર બેંક દ્વારા તારીખ ૧૪.૨.૬૯ પહેલાં ધીરવામાં આવેલી અને અધિકૃત નિયંત્રક દ્વારા તથા રાજ્ય સરકાર દ્વારા જામીનગીરી અપાયેલી લોન અને સંચાલન હસ્તગત કર્યા પછીના સમયગાળા માટેની ગેરંટી બીજી અનુસૂચિની કેટેગરી નં. ૧(એ) હેઠળ આવશે અને તે ફક્ત "બી" ની કેટેગરી નં. ૪ માં આવશે નહીં. તારીખ ૧.૪.૭૪ પહેલાં અને ત્યાર પછી લેણી નીકળતી રકમ માટે અધિકૃત નિયંત્રકની જવાબદારી અંગેના પ્રશ્નનો બોમ્બે હાઈકોર્ટે સંપૂર્ણ જવાબ આપ્યો છે. એ.આઈ.આર. ૧૯૮૮ બોમ્બે ૩૧૩ માં નોંધાયેલા સ્ટેટ બેંક ઓફ ઇન્ડિયા વિરુદ્ધ એડવર્ડ ટેક્સટાઈલ મિલ્સ લિ. અને અન્ય ના કેસમાં બોમ્બે હાઈકોર્ટે નીચે મુજબ ઠરાવ્યું છે:

“કલમ ૫ જણાવે છે કે ૧લી એપ્રિલ, ૧૯૭૪ પહેલાં માંદા ટેક્સટાઈલ એકમના માલિકની દરેક જવાબદારી આવા માલિકની જવાબદારી રહેશે. વર્તમાન કેસમાં માલિક દ્વારા જે જવાબદારી વહોરવામાં આવી છે તે અપીલકર્તા બેંકને વ્યાજ સહિત કેશ-કેડિટ સુવિધા હેઠળ ધીરેલી રકમ પરત ચૂકવવાની જવાબદારી છે. આ જવાબદારી ૧લી એપ્રિલ, ૧૯૭૪ પહેલાં વહોરવામાં આવી હતી. તેથી

માલિકની જવાબદારીમાં લોનની રકમ સંપૂર્ણપણે ચૂકવાઈ ન જાય ત્યાં સુધી તેના પર વ્યાજ ચૂકવવાની જવાબદારીનો સમાવેશ થાય છે. કારણ કે માલિક દ્વારા આ જવાબદારી ૧લી એપ્રિલ, ૧૯૭૪ પહેલાં વહોરવામાં આવી છે, આ જવાબદારી માલિકની જવાબદારી બની રહે છે અને વળતરની રકમમાંથી ચૂકવી શકાય છે. તેથી કમિશનર સાચા નહોતા જ્યારે તેમણે કહ્યું કે વ્યાજ ચૂકવવાની માલિકની જવાબદારી ૧લી એપ્રિલ, ૧૯૭૪ થી સમાપ્ત થાય છે. સદર અધિનિયમમાં એવું કશું જ નથી કે જે ૩૧મી મે, ૧૯૭૪ થી માલિકની જવાબદારી સમાપ્ત કરતું હોય.”

૭. ઉપર જણાવેલા ચુકાદાઓના (કેસ-લોના) આધારે, એવું જણાય છે કે તારીખ ૧૪.૨.૬૯ ના રોજ સંચાલન સંભાળ્યા પછી અધિકૃત નિયંત્રકે તારીખ ૧૪.૨.૬૯ પહેલાંની સમગ્ર બાકી રકમ પરત ચૂકવવા માટે અરજદાર બેંકને બાંહેધરીપત્ર અને ગેરંટી આપી હતી. બેંકે એ દર્શાવવા માટે રેકૉર્ડ પર અમુક દસ્તાવેજો પણ મૂક્યા છે કે ગુજરાત સરકારે પણ તારીખ ૧૪.૨.૬૯ ના રોજ અથવા તે પહેલાં ઉપાર્જિત થયેલી સમગ્ર જવાબદારી પરત ચૂકવવાની બાંહેધરી લીધી હતી અને આશ્વાસન પણ આપ્યું હતું અને તે જવાબદારી તારીખ ૧.૪.૭૪ સુધી ચાલુ રહી હતી, જ્યારે નિયત દિવસ એટલે કે ૧.૪.૭૪ પહેલાં જવાબદારીની પુનઃપુષ્ટિ કરવામાં આવી હતી અને તે જવાબદારી જ્યાં સુધી વ્યાજ સહિતની લોન અથવા ધિરાણ ચૂકવાઈ ન જાય ત્યાં સુધી ચાલુ રહે છે. એ જરૂરી નથી કે લોન વાસ્તવમાં રોકડમાં જ આપવી જોઈએ. જો જવાબદારી જમા

(ક્રેડિટ) કરવામાં આવી હોય, તો તે લોનની જવાબદારી સમાન ગણાશે અને તેને સદર અધિનિયમ હેઠળ લોન તરીકે ગણવામાં આવશે.

૮. આમ, મારા મતે, બંને નીચલી સત્તાવાળાઓએ એવું ઠરાવવામાં ભૂલ કરી છે કે અરજદાર સંચાલન હસ્તગત કર્યા પહેલાંના સમયગાળાની રકમ માટે હકદાર નહોતી કારણ કે ધીરવામાં આવેલી લોન સદર અધિનિયમની બીજી અનુસૂચિના ભાગ ૧ ની કેટેગરી ૧(એ) હેઠળ આવતી નથી. ઉપરોક્ત ચર્ચાના આધારે, હું એવું ઠરાવવા પ્રેરાઉં છું કે તારીખ ૧૪.૨.૬૯ ના રોજ અથવા તે પહેલાં પહેલેથી જ વહોરવામાં આવેલી જવાબદારી અરજદાર બેંકને ચૂકવવાની નથી તેવું ઠરાવવામાં બંને નીચલી સત્તાવાળાઓએ રેકૉર્ડ પર સ્પષ્ટ દેખીતી ભૂલ કરી છે. અરજદારની સમગ્ર રકમ બીજી અનુસૂચિના ભાગ ૧ ની ૧(એ) કેટેગરી હેઠળ આવે છે.

૯. તે મુજબ, પિટિશન મંજૂર કરવામાં આવે છે. નીચેની બંને સત્તાવાળાઓ દ્વારા પસાર કરવામાં આવેલા હુકમો રદ અને રદબાતલ કરવામાં આવે છે. સામાવાળા નં. ૨ ને નિર્દેશ આપવામાં આવે છે કે તેઓ અરજદારની વાસ્તવમાં રોકડમાં ચૂકવાયેલી સમગ્ર રકમ, હાઇપોથીકેશન ખાતા નં. ૮૧૮૧૩ ની રકમ, મોર્ગેજ ખાતા નં. ૮૧૮૧૧, પ્લેજ ખાતા નં. ૮૧૮૧૦ ની રકમ જેના માટે પક્ષકારો વચ્ચે કોઈ વિવાદ ન હતો તે દાવાની તારીખ સુધીના વ્યાજ સહિત, આ ચુકાદાની પ્રમાણિત નકલ રજૂ કર્યાની તારીખથી ત્રણ મહિનાની અંદર ચૂકવી આપે. તે મુજબ રુલ એન્સોલ્યુટ કરવામાં આવે છે, ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgment in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgment shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.